

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Πειραιάς, 13 / 10 / 2014

Δ Ε Λ Τ Ι Ο   Τ Υ Π Ο Υ

ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2013

(Περίοδος αναφοράς εισοδήματος 2012)

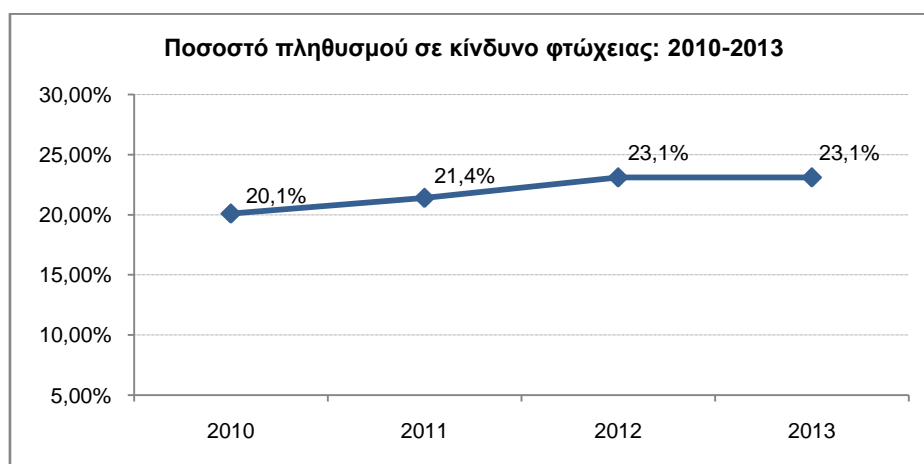
Κίνδυνος φτώχειας

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013, **με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2012**. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας έτους 2014, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2013, θα ανακοινωθούν στις 14/10/2015.

Α. Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας¹ και κατώφλι φτώχειας

- Το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 5.023 ευρώ ετησίως ανά άτομο και σε 10.547 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών.
- Το έτος 2013, το 23,1% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας² όταν το όριο φτώχειας ορίζεται στο 60% του διάμεσου συνολικού ισοδύναμου εισοδήματος του νοικοκυριού. Ο δείκτης παρουσιάζεται για τα τελευταία 4 έτη (2010 –2013) στο Γράφημα 1.

Πληροφορίες:
Δ/ση Στατιστικών
Πληθυσμού και
Αγοράς Εργασίας
Τμήμα Ειδικών
Ερευνών
Νοικοκυριών
Γ. Ντούρος:
τηλ: 213 1352174
fax: 213 1352906
e-mail:
geodouro@statistics.gr

¹ Ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

² Σημειώνεται ότι οι πληθυσμιακές ομάδες που κατά τεκμήριο είναι φτωχές, όπως άστεγοι, άτομα σε ιδρύματα, παράνομοι οικονομικοί μετανάστες, Ρομά, κλπ., δεν περιλαμβάνονται στην έρευνα.

- Το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 9.303 ευρώ και το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της Χώρας σε 16.170 ευρώ.
- Τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται σε 892.763 και τα μέλη τους σε 2.529.005.

B. Βασικές διαπιστώσεις

- Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε 28,8% και είναι υψηλότερος κατά 5,7 ποσοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (Πίνακας 2).
- Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών ανέρχεται σε 15,1% και είναι μειωμένος κατά 2,1 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2012³ (Πίνακας 2).
- Ο πληθυσμός που διαβιεί σε νοικοκυριά που δεν εργάζεται κανένα μέλος ή εργάζεται λιγότερο από 3 μήνες, συνολικά, το έτος, ανέρχεται σε 1.200.800 άτομα ή σε 19,6% του πληθυσμού ηλικίας 18-59 ετών, ενώ το προηγούμενο έτος (2012) ανερχόταν σε 1.010.900 άτομα (Πίνακας 17).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που απειλείται από τη φτώχεια ως προς το σύνολο του πληθυσμού για κάθε μία από τις παρακάτω ομάδες είναι:
  - ✓ Άνδρες άνεργοι (50,7%)
  - ✓ Μονογονεϊκά νοικοκυριά με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί (37,2%)
  - ✓ Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων) (30,3%)
  - ✓ Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (28,8%)
  - ✓ Νοικοκυριά με έναν ενήλικα ηλικίας κάτω των 65 ετών (24,4%)
  - ✓ Μονοπρόσωπα νοικοκυριά με μέλος θήλυ (22,9%)
- Ο πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό⁴ ανέρχεται σε 3.903.800 άτομα ή σε 35,7% του συνόλου του πληθυσμού (το έτος 2012 ήταν 3.795.100 άτομα) (Πίνακας 19).
- Ο κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, υπολογιζόμενος με κατώφλια διάφορα του 60% του διάμεσου συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος, ανέρχεται σε:
  - ✓ 11,1%, αν το κατώφλι οριστεί στο 40% του διάμεσου συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος,
  - ✓ 16,6%, αν το κατώφλι οριστεί στο 50% του διάμεσου συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος και
  - ✓ 31,4%, αν το κατώφλι οριστεί στο 70% του διάμεσου συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, αντίστοιχα.

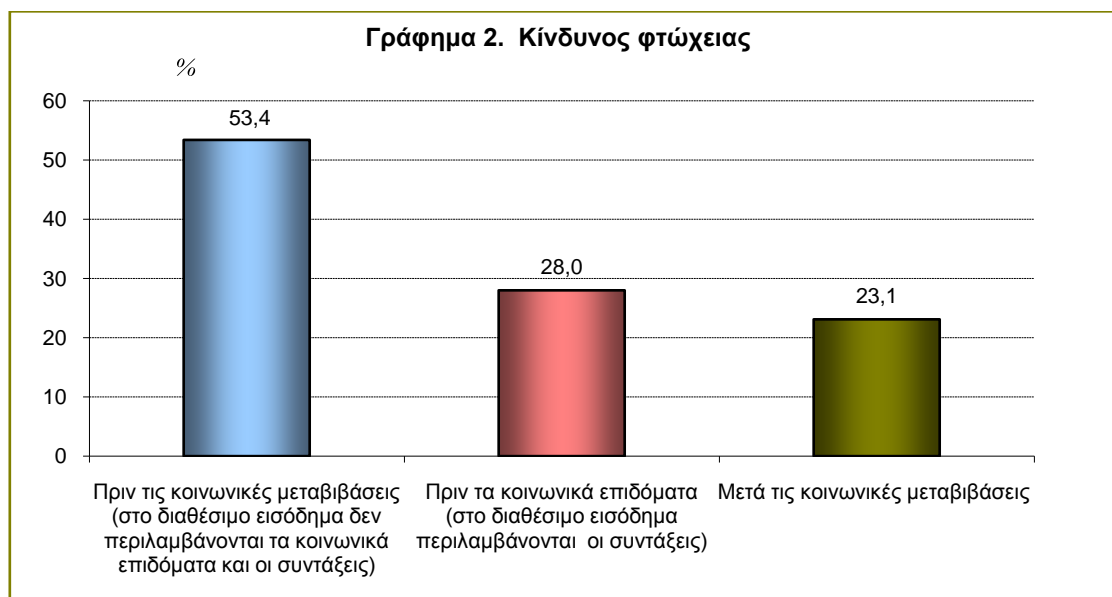
Γ. Κοινωνικές μεταβιβάσεις και κίνδυνος φτώχειας

- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων⁵ και των συντάξεων⁶ στο συνολικό

³ Η μείωση του κινδύνου φτώχειας ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω οφείλεται στη μείωση κατά 12,0% του κατώφλιου του κινδύνου φτώχειας (από 5.708 ευρώ το 2012 σε 5.023 ευρώ το 2013), χωρίς αντίστοιχη μείωση των χαμηλών συντάξεων, κατά το έτος αναφοράς του εισοδήματος 2012, με αποτέλεσμα μέρος αυτής της πληθυσμιακής ομάδας να βρίσκεται πάνω από το νέο κατώφλι του κινδύνου φτώχειας.

⁴ Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή με υλικές στερήσεις (δηλαδή πληθυσμός που στερείται τουλάχιστον 4 από ένα κατάλογο 9 αγαθών και υπηρεσιών) ή που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας (περισσότερες πληροφορίες στις επεξηγηματικές σημειώσεις στη σελίδα 18)

διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) ανέρχεται σε 53,4%, ενώ, όταν περιλαμβάνονται μόνο οι συντάξεις και όχι τα κοινωνικά επιδόματα, μειώνεται στο 28,0%. Τέλος, όπως προαναφέραμε, το ανωτέρω ποσοστό μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανέρχεται σε 23,1% (Γράφημα 2, Πίνακες 2, 9 και 10).

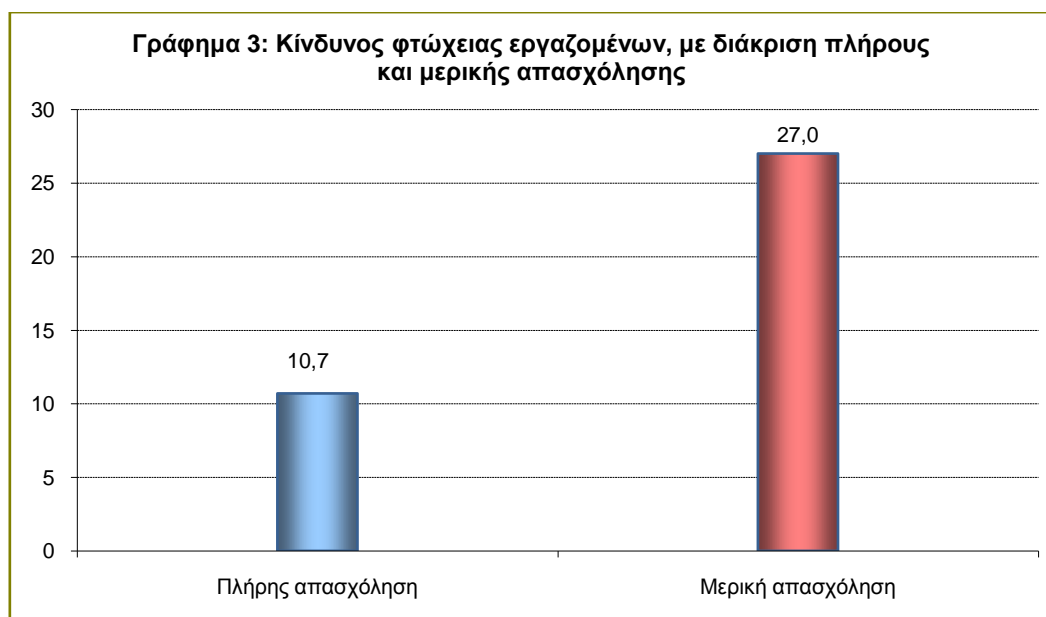
- Τα κοινωνικά επιδόματα συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού της φτώχειας κατά 4,9 ποσοστιαίες μονάδες.
- Οι συντάξεις συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού της φτώχειας κατά 25,4 ποσοστιαίες μονάδες.
- Το σύνολο των κοινωνικών μεταβιβάσεων μειώνει το ποσοστό της φτώχειας κατά 30,3 ποσοστιαίες μονάδες.
- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων και των συντάξεων στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) εκτιμάται σε 89,5% για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, ενώ πριν τα κοινωνικά επιδόματα (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) εκτιμάται στο 19,2% (Πίνακες 9 και 10).
- Ο κίνδυνος φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις για άτομα ηλικίας 18-64 ετών (μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων και των συντάξεων στο διαθέσιμο εισόδημα) για αυτή την ομάδα ηλικιών, εκτιμάται στο 45,8%, ενώ όταν δεν συμπεριλαμβάνονται τα κοινωνικά επιδόματα αλλά συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις στο διαθέσιμο εισόδημα, εκτιμάται στο 28,8% (Πίνακες 9 και 10).
- Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) αποτελούν το 44,6% του συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών της Χώρας, εκ του οποίου οι συντάξεις αναλογούν στο 44,0%, ενώ τα κοινωνικά επιδόματα στο 4,6%.

⁵ Κοινωνικά επιδόματα είναι η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45-65 ετών κλπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα / βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα / βοηθήματα ασθένειας, τα επιδόματα / βοηθήματα αναπηρίας - ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές.

⁶ Ως συντάξεις θεωρούνται οι συντάξεις γήρατος από εργασία και οι συντάξεις / βοηθήματα από τον / τη σύζυγο

Δ. Χαρακτηριστικά πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας

- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, συγκεκριμένα 23,8% και 22,4%, αντίστοιχα (Πίνακας 2).
- Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά με θήλυ μέλος απειλούνται από τη φτώχεια σε ποσοστό 22,9%, ενώ τα αντίστοιχα με άρρεν μέλος σε ποσοστό 21,8% (Πίνακας 4).
- Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε 15,1%, ενώ για άτομα ηλικίας έως 17 ετών σε 28,8 % (Πίνακας 2).
- Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 75 ετών υπολογίζεται σε 17,2%, ενώ για άτομα ηλικίας κάτω των 75 ετών σε 23,7 % (Πίνακας 3).
- Ο κίνδυνος φτώχειας των μονογονεϊκών νοικοκυριών με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί ανέρχεται σε 37,2%, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης για τα νοικοκυριά με δύο γονείς και ένα εξαρτώμενο παιδί ανέρχεται σε 20,2% (Πίνακας 4).
- Οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν λιγότερο από τους ανέργους και τους οικονομικά μη ενεργούς (συνταξιούχους, νοικοκυρές κλπ.). Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας στους εργαζομένους ανέρχεται σε 13,1% (άνδρες 13,4% και γυναίκες 12,6%), στους λοιπούς οικονομικά μη ενεργούς (δεν περιλαμβάνονται οι συνταξιούχοι) σε 30,2% και στους ανέργους σε 46,5% (Πίνακας 5).
- Ο κίνδυνος φτώχειας για τους εργαζομένους με πλήρη απασχόληση ανέρχεται σε 10,7%, ενώ για τους εργαζομένους με μερική απασχόληση ανέρχεται σε 27,0% (Γράφημα 3, Πίνακας 8).

- Τα νοικοκυριά που διαμένουν σε ιδιόκτητη κατοικία απειλούνται από φτώχεια σε ποσοστό 21,4%, ενώ αυτά που διαμένουν σε ενοικιασμένη κατοικία σε ποσοστό 30,3%. Ο κίνδυνος φτώχειας ηλικιωμένων 75 ετών και άνω ανέρχεται για τους ιδιοκτήτες σε 17,0% ενώ για τους ενοικιαστές σε 20,8% (Πίνακας 6).

E. Βάθος (χάσμα) του κινδύνου φτώχειας

Το βάθος (χάσμα) κινδύνου φτώχειας αναφέρεται στην εισοδηματική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το κατώφλι της φτώχειας και είναι η διαφορά μεταξύ του κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας για το σύνολο του πληθυσμού και του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του φτωχού πληθυσμού και εκφράζεται ως ποσοστό επί του κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας.

- Για το 2013, το βάθος (χάσμα) κινδύνου φτώχειας ανήλθε σε 32,7% του κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας (Πίνακας 13). Αυτό σημαίνει ότι το 50% των φτωχών κατέχουν εισόδημα μεγαλύτερο από το 67,3% του κατωφλίου του κινδύνου φτώχειας (το οποίο ανέρχεται σε 5.023 ευρώ), δηλαδή πάνω από 3.380 ευρώ, ετησίως, ανά άτομο.
- Το βάθος κινδύνου φτώχειας εκτιμάται για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών σε 39,0%, ενώ για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω εκτιμάται σε 13,7% (Πίνακας 13).

ΣΤ. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με το κατώφλι φτώχειας ετών 2005 και 2008 (εκφρασμένου σε τιμές του 2013 με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή)

- Το ποσοστό του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας για το έτος 2013, υπολογιζόμενο με το κατώφλι φτώχειας των ετών 2005 και 2008 (60% της διαμέσου του ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του 2005 και του 2008 αντίστοιχα εκφρασμένου σε τιμές του 2013 με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή), εκτιμάται σε 40,0% και 44,3%, αντίστοιχα. Ο σκοπός αυτής της σύγκρισης είναι να καταγράψει πώς μεταβάλλεται ο κίνδυνος φτώχειας σε απόλυτους και όχι σε σχετικούς όρους, δηλαδή όταν το κατώφλι φτώχειας παραμένει διαχρονικά σταθερό σε όρους πραγματικής αγοραστικής δύναμης. Με άλλα λόγια, 40,0% και 44,3% του πληθυσμού του 2013 θα κατατασσόταν ως εκτεθειμένο στον κίνδυνο φτώχειας με βάση τις συνθήκες του 2005 και του 2008, αντίστοιχα (Πίνακες 11 και 12).

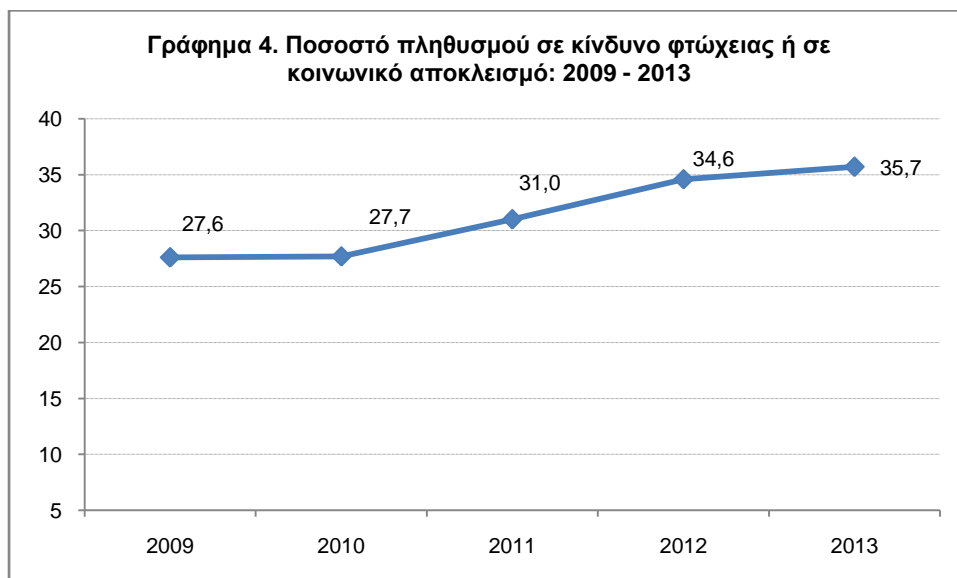
Z. Πληθυσμός που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας

- Το ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 18-59 ετών που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας⁷ ανέρχεται σε 19,6% επί του συνόλου του πληθυσμού που ανήκει σε αυτή της ομάδας ηλικιών, σε 18,4% για τους άνδρες και 20,7% για τις γυναίκες (Πίνακας 17).
- Το ποσοστό των ατόμων ηλικίας κάτω των 18 ετών που διαβιούν σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας εκτιμάται σε 13,8% επί του συνόλου του πληθυσμού που ανήκει σε αυτή την ομάδα (Πίνακας 17).

⁷ Ποσοστό πληθυσμού που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας: Ο δείκτης αναφέρεται στο ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 18-59 που διαβιεί σε νοικοκυριά που τα μέλη τους εργάστηκαν λιγότερο από 20% της συνήθους απασχόλησης κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Η ένταση εργασίας του νοικοκυριού ορίζεται ως ο λόγος μεταξύ του αριθμού των μηνών που τα όλα τα μέλη εργάζονται κατά το προηγούμενο έτος και του συνολικού αριθμού των μηνών που θα μπορούσαν θεωρητικά να έχουν εργαστεί κατά την ίδια περίοδο. Οικονομικά ενεργά μέλη θεωρούνται τα μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 18-59 ετών. Τα νοικοκυριά που αποτελούνται μόνο από μαθητές ή σπουδαστές, κλπ., κάτω των 25 ετών ή / και άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω εξαιρούνται από τον υπολογισμό του δείκτη.

Η. Δείκτες της Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020»

- Ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 35,7% του πληθυσμού της Χώρας. Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος για άτομα ηλικίας 18-64 ετών (39,1%) (Πίνακας 14). Το Γράφημα 4 παρουσιάζει τη εξέλιξη του δείκτη τα τελευταία πέντε έτη.

- Ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους Έλληνες σε 36,1% και για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα σε 68,7% (Πίνακας 15).
- Ο πληθυσμός ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα, αλλά γεννήθηκαν σε χώρα εκτός Ελλάδος σε 63,3% (Πίνακας 16).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά διαβεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 7,0% (Πίνακας 18).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση αλλά με χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 4,6% (Πίνακας 18).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και διαβεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας ανέρχεται σε 8,1% (Πίνακας 18).
- Ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης, όπου τα στοιχεία είναι διαθέσιμα, απεικονίζεται σε ποσοστά (%) και σε απόλυτους αριθμούς (χιλιάδες ατόμων) στον Πίνακα 19. Τα υψηλότερα ποσοστά των Ευρωπαϊκών χωρών εμφανίζουν η Βουλγαρία (48,0%), η Ελλάδα (35,7%) και η Λετονία (35,1%). Τα χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζουν η Ισλανδία (13,0%), η Νορβηγία (14,1%) και η Τσεχία (14,6%).

Θ. Κίνδυνος φτώχειας σε χώρες της Ευρώπης

Ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας σε χώρες της Ευρώπης (σε ποσοστιαίες μονάδες), όπου τα στοιχεία είναι διαθέσιμα, απεικονίζεται στον Πίνακα 20.

- Το υψηλότερο ποσοστό κινδύνου φτώχειας καταγράφεται στην Ελλάδα (23,1%), ενώ το χαμηλότερο στην Τσεχία (9,6%) - Πίνακας 20.

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ σχετικά με την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών.

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1. Κατώφλι κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά τύπο νοικοκυριού: 2013

σε ευρώ

Τύπος νοικοκυριού	Κατώφλι κινδύνου φτώχειας
Μονοπρόσωπα νοικοκυριά	5.023
Νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά κάτω των 14 ετών	10.547

Πίνακας 2. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	23,1	23,8	22,4
0-17	28,8		
18-64	24,1	24,8	23,4
65+	15,1	16,2	13,7

Πίνακας 3. Κίνδυνος φτώχειας ηλικιωμένων μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
60+	15,8	16,5	15,0
75+	17,2	20,0	13,5
0-59	25,7	26,6	24,8
0-74	23,7	24,2	23,2

Πίνακας 4. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά τύπο νοικοκυριού: 2013

Τύπος νοικοκυριού	%
Συνολικός πληθυσμός	23,1
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	17,9
Ένας ενήλικας ηλικίας κάτω των 65 ετών	24,4
Ένας ενήλικας ηλικίας 65 ετών και άνω	20,3
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό – θήλυ	22,9
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό – άρρεν	21,8
Δύο ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 65 ετών	14,9
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	20,9
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά	28,9
Μονογονεϊκό νοικοκυριό με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί	37,2
Δύο ενήλικες με ένα εξαρτώμενο παιδί	20,2
Δύο ενήλικες με δύο εξαρτώμενα παιδιά	25,6
Δύο ενήλικες με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά	31,4
Δύο ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά	28,6
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά	38,0

Πίνακας 5. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις του πληθυσμού ηλικίας 18 ετών και άνω, κατά φύλο και κατάσταση απασχόλησης: 2013

%

Ασχολία	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Εργαζόμενοι	13,1	12,6	13,4
Μη εργαζόμενοι (άνεργοι και οικονομικά μη ενεργοί)	26,6	26,6	26,5
Άνεργοι	46,3	41,1	50,7
Συνταξιούχοι	12,4	13,1	11,9
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων)	30,3	30,8	28,1

Πίνακας 6. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς κατοικίας, φύλο και ομάδες ηλικιών: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Ιδιοκτήτες			Ενοικιαστές		
	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	21,4	22,2	20,6	30,3	30,4	30,1
0-17	26,0	–	–	37,0	–	–
18-64	22,6	23,1	22,1	29,4	30,8	28,0
60+	15,6	16,5	14,4	18,5	16,1	22,0
65+	14,9	16,3	13,3	17,1	15,0	20,7
75+	17,0	19,9	13,3	20,8	21,9	18,6

Πίνακας 7. Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων 18-64 ετών μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο: 2013

%

	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Εργαζόμενοι	13,1	12,6	13,4

Πίνακας 8. Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις με διάκριση πλήρους και μερικής απασχόλησης: 2013

	%
Πλήρης απασχόληση	10,7
Μερική απασχόληση	27,0

Πίνακας 9. Κίνδυνος φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις⁽¹⁾, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	53,4	56,0	50,8
0-17	39,7	–	–
18-64	45,8	48,2	43,3
65+	89,5	89,1	90,0

(1) Δεν περιλαμβάνονται στο διαθέσιμο εισόδημα τα κοινωνικά επιδόματα και οι συντάξεις

Πίνακας 10. Κίνδυνος φτώχειας πριν από τις κοινωνικές μεταβιβάσεις⁸, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	28,0	28,8	27,2
0-17	35,2		
18-64	28,8	29,5	28,2
65+	19,2	21,1	16,8

Πίνακας 11. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με το κατώφλι φτώχειας του έτους 2005 (πληθωρισμένο με τον εναρμονισμένο δείκτη καταναλωτή), κατά ομάδες ηλικιών και φύλο: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	40,0	41,0	39,0
0-17	48,6		
18-64	39,7	40,8	38,7
65+	33,1	31,6	34,4

Πίνακας 12. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με το κατώφλι φτώχειας του έτους 2008 (πληθωρισμένο με τον εναρμονισμένο δείκτη καταναλωτή), κατά ομάδες ηλικιών και φύλο: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	44,3	45,5	43,1
0-17	51,8		
18-64	43,8	45,0	42,6
65+	39,5	40,7	38,1

Πίνακας 13. Βάθος (χάσμα) κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	32,7	32,6	32,9
0-17	39,0		
18-64	33,6	33,4	33,6
65+	13,7	13,7	13,9
75+	12,5	12,5	12,6

⁸ Δεν περιλαμβάνονται στο διαθέσιμο εισόδημα τα κοινωνικά επιδόματα, αλλά περιλαμβάνονται οι συντάξεις

Πίνακας 14. Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο: 2013

%

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	35,7	36,8	34,6
0-17	38,1		
18-64	39,1	40,7	37,5
65+	23,1	24,3	21,6

Πίνακας 15. Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα: 2013

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	%
18-64	Ημεδαποί	36,1
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	68,7
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	51,5
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	72,5
18+	Ημεδαποί	32,6
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	68,0
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	49,3
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 27, που διαμένουν στην Ελλάδα	72,1

Πίνακας 16. Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης: 2013

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	%
18-64	Ελλάδα	35,9
	Άλλη χώρα - αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	63,3
	Χώρα ΕΕ των 27 – αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	48,1
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27 - Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	67,5
18+	Ελλάδα	32,3
	Άλλη χώρα - αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	62,6
	Χώρα ΕΕ των 27 – αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	46,1
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 27 - Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	66,9

Πίνακας 17. Κίνδυνος φτώχειας πληθυσμού που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών: 2013

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
18-59	19,6	20,7	18,4
0-17	13,8		
0-60	18,2	18,9	17,5

Πίνακας 18. Υποκατηγορίες δεικτών φτώχειας της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», κατά ομάδες ηλικιών: 2013

Ομάδες ηλικιών		%
Σύνολο πληθυσμού	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,0
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	4,6
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,1
18-64	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	6,8
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	6,8
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	7,5
0-17	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	6,6
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας που διαβιεί σε νοικοκυριά χωρίς υλική στέρηση και με χαμηλή ένταση εργασίας	2,1
	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, διαβιεί σε νοικοκυριά με υλική στέρηση αλλά χωρίς χαμηλή ένταση εργασίας	8,9

**Πίνακας 19. Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό σε χώρες της Ευρώπης:
2013**

Χώρες	%	σε χιλιάδες
Βουλγαρία	48,0	3493
Ελλάδα	35,7	3.904
Λετονία	35,1	702
Ουγγαρία	33,5	3.285
Λιθουανία	30,8	917
Ιταλία	28,4	17.326
Κύπρος	27,8	240
Ισπανία	27,3	12.630
Πολωνία	25,8	9.748
Μάλτα	24,0	99
Εσθονία	23,5	313
Σλοβενία	20,4	410
Σλοβακία	19,8	1.070
Δανία	18,9	1.059
Αυστρία	18,8	1.572
Φινλανδία	16,0	854
Τσεχία	14,6	1.508
Νορβηγία	14,1	714
Ισλανδία	13,0	40

Πίνακας 20. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις σε χώρες της Ευρώπης: 2012 και 2013

Χώρες	2013	2012
Ελλάδα	23,1	23,1
Λιθουανία	18,6	20,6
Ισπανία	22,2	20,4
Ιταλία	19,8	19,1
Λετονία	19,4	19,1
Εσθονία	17,5	18,6
Πολωνία	17,1	17,3
Μάλτα	15,0	15,7
Κύπρος	14,7	15,3
Σλοβενία	13,5	14,5
Αυστρία	14,4	14,4
Ουγγαρία	14,4	14,3
Σλοβακία	13,2	12,8
Δανία	13,1	12,3
Φινλανδία	13,2	11,8
Νορβηγία	10,1	10,9
Ισλανδία	7,9	9,3
Τσεχία	9,6	8,6

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (European Union - Statistics on Income and Living Conditions - EU-SILC)	<p>Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντικατέστησε, από το 2003, το ευρωπαϊκό panel νοικοκυριών (European Community Household Panel, ECHP), προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό.</p> <p>Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη, αφού η έρευνα διενεργείται σε όλα τα κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας κοινές μεταβλητές και ορισμούς.</p>
Νομικό πλαίσιο	<p>Η έρευνα διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου με αριθ. 1177/2003, αναφορικά με τις κοινοτικές στατιστικές για το Εισόδημα και τις Συνθήκες Διαβίωσης και διενεργήθηκε με απόφαση του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ</p>
Περίοδος αναφοράς του εισοδήματος	<p>Η περίοδος αναφοράς του εισοδήματος είναι το προηγούμενο της έρευνας ημερολογιακό έτος.</p>
Κάλυψη	<p>Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.</p> <p>Εξαιρούνται από την έρευνα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι συλλογικές κατοικίες, όπως ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κλπ. Συλλογικές κατοικίες θεωρούνται και τα νοικοκυριά που παρέχουν στέγη με διατροφή σε άνω των πέντε τροφίμους. • Τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.
Μεθοδολογία	<p>Η έρευνα είναι δειγματοληπτική με σχεδιασμό rotational integrated design, που επιλέχθηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η τελική δειγματοληπτική μονάδα είναι το νοικοκυριό. Οι μονάδες ανάλυσης είναι τα νοικοκυριά και τα μέλη τους.</p> <p>Η διαχρονική δομή του δείγματος διακρίνεται σε τέσσερα εναλλασσόμενα υπο-δείγματα (panels), καθένα από τα οποία είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και διαρκεί τέσσερα χρόνια. Για κάθε δύο διαδοχικά χρόνια υπάρχει μερική επικάλυψη (75%) των panels. Κάθε χρόνο ένα panel εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο panel επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής άρχισε από το πρώτο έτος (2003). Για να υπάρξει πλήρες δείγμα το πρώτο έτος της έρευνας, τα τέσσερα panels άρχισαν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα του EU-SILC, τα άτομα που επιλέγονται, αρχικά, ερευνώνται για περίοδο τεσσάρων χρόνων ίση με τη διάρκεια του κάθε panel.</p> <p>Η έρευνα EU-SILC βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς.</p> <p>Ο σχεδιασμός της δειγματοληψίας περιλαμβάνει δύο επίπεδα στρωμάτωσης:</p> <ol style="list-style-type: none"> • Το πρώτο επίπεδο είναι γεωγραφική στρωμάτωση που βασίζεται στη διαίρεση της Χώρας σε Περιφέρειες, οι οποίες αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο διαμερίσης NUTS II, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα. • Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε Περιφέρεια, σε τέσσερις κατηγορίες αστικότητας, σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους.<ul style="list-style-type: none"> • >= 30.000 κατοίκους • 5.000-29.999 κατοίκους • 1.000-4.999 κατοίκους • 0-999 κατοίκους <p>Η στρωμάτωση των δύο μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων έγινε κατά απογραφικές εποπτείες. Το δείγμα των ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ένα τυχαίο δείγμα μονάδων επιφάνειας (κατοικημένων γεωγραφικών περιοχών που περικλείονται από φυσικά ή τεχνητά όρια) επιλέγεται με συστηματική δειγματοληψία από κάθε τελικό στρώμα με πιθανότητα επιλογής της κάθε μονάδας ανάλογη του αριθμού των ιδιωτικών νοικοκυριών που αυτή περιέχει. Στο δεύτερο στάδιο, ένα συστηματικό τυχαίο δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται με δεδομένο δειγματοληπτικό κλάσμα, από τον σύγχρονο πληθυσμό των νοικοκυριών (με βάση προμέτρηση που γίνεται στο πεδίο) κάθε επιλεγμένης μονάδας επιφάνειας.</p>
Μέγεθος δείγματος	<p>Κατά το 2013, η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 7.349 νοικοκυριών και σε 18.030 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 15.318 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,5.</p>

Σταθμίσεις	<p>Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):</p> <p>α) της αντίστροφης πιθανότητας επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του νοικοκυριού,</p> <p>β) του αντίστροφου του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος,</p> <p>γ) ενός διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο ώστε:</p> <p>i) Η εκτίμηση των ατόμων, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό που υπολογίστηκε με προβολή για την περίοδο αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη Φυσική Κίνηση Πληθυσμού (Απογραφή Πληθυσμού 2011 και Γεννήσεις, Θάνατοι, Μετανάστευση).</p> <p>ii) Η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μεγέθους (1, 2, 3, 4 ή 5+ μέλη) και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς, να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς που υπολογίστηκε με προβολή βασισμένη στη διαχρονική τάση της Απογραφής Πληθυσμού των ετών 2001 και 2011.</p>
Μεθοδολογία μέτρησης της φτώχειας	<p>Η γραμμή φτώχειας (το κατώφλι της φτώχειας) υπολογίζεται με τη σχετική έννοια (φτωχός σε σχέση με τους άλλους) και ορίζεται στο 60% του διάμεσου ισοδύναμου συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού, με βάση την τροποποιημένη κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ, διαφοροποιούμενη από την έννοια του κινδύνου της απόλυτης φτώχειας (ο φτωχός που στερείται βασικών μέσων επιβίωσης). Για τον υπολογισμό του συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού λαμβάνεται υπόψη το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή το εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού.</p> <p>Συγκεκριμένα, οι εισοδηματικές συνιστώσες που περιλαμβάνονται στην έρευνα είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το εισόδημα από εργασία • Το εισόδημα από περιουσία • Οι κοινωνικές παροχές και οι συντάξεις • Οι χρηματικές μεταβιβάσεις από άλλα νοικοκυριά • Το τεκμαρτό εισόδημα από τη χρήση του αυτοκινήτου της επιχείρησης <p>Εισοδηματικές συνιστώσες, όπως το τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοκατοίκηση, οι έμμεσες κοινωνικές μεταβιβάσεις, τα εισοδήματα σε είδος και οι τόκοι από δάνεια, είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τα αποτελέσματα. Τα εισοδήματα αυτά καταγράφονται από το έτος 2007, αλλά δεν συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό του διαθέσιμου εισοδήματος.</p>
Ισοδύναμο εισόδημα	<p>Ως ισοδύναμο διαθέσιμο ατομικό εισόδημα ορίζεται το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή του με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται σύμφωνα με την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ.</p> <p>Επισημαίνεται ότι στην κατανομή κατά άτομο θεωρείται, με βάση τον παραπάνω ορισμό, ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού κατέχει το ίδιο εισόδημα που αντιστοιχεί στο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού απολαμβάνει το ίδιο επίπεδο διαβίωσης. Συνεπώς, στην κατά άτομο κατανομή, το εισόδημα που αποδίδεται σε κάθε άτομο δεν αντιπροσωπεύει χρηματική απολαβή, αλλά έναν δείκτη επιπέδου διαβίωσης.</p> <p>Το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα ενός νοικοκυριού υπολογίζεται ως το άθροισμα των εισοδημάτων των μελών των νοικοκυριών (εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, από αυτοαπασχόληση, συντάξεις, επιδόματα ανεργίας, εισόδημα από ακίνητη περιουσία, οικογενειακά επιδόματα, τακτικές χρηματικές μεταβιβάσεις κλπ.), δηλαδή του συνόλου των καθαρών αποδοχών από όλες τις πηγές εισοδήματος μετά την αφαίρεση των τυχόν παροχών προς άλλα νοικοκυριά. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και ο φόρος που, ενδεχομένως, επιστράφηκε και αφορούσε στην εκκαθάριση των εισοδημάτων του προηγούμενου έτους.</p>
Κλίμακα ισοδυναμίας	<p>Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για το δεύτερο ενήλικα και μέλη 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά 13 ετών και κάτω. Παράδειγμα: Το εισόδημα του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας $1+0,5+2\cdot 0,3= 2,1$, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1,5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2,5 κλπ.</p>
Εξαρτώμενα παιδιά	<p>Εξαρτώμενα παιδιά θεωρούνται τα παιδιά ηλικίας έως 16 ετών και τα παιδιά ηλικίας 16 έως 24 ετών που είναι οικονομικά μη ενεργά (μαθητές, σπουδαστές, στρατιώτες, νοικοκυρές κλπ.)</p>

Δείκτες Κύριοι δείκτες

1. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανά:
  - Φύλο και ομάδες ηλικιών
  - Συνήθη ασχολία
  - Τύπο νοικοκυριού
  - Ιδιοκτησιακό καθεστώς της κατοικίας
  - Ένταση εργασίας
  - Κατώφλι κινδύνου φτώχειας, σε ευρώ
2. Σχετικό βάθος (χάσμα) του κινδύνου της φτώχειας, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο

Δευτερεύοντες δείκτες

3. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές
4. Κίνδυνος φτώχειας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή
5. Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις
6. Μέσο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα

Δείκτες για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020»

Ορισμοί δεικτών

1. Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

Ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

2. Σχετικό βάθος (χάσμα) του κινδύνου φτώχειας

Το σχετικό βάθος (χάσμα) του κινδύνου φτώχειας αναφέρεται στην εισοδηματική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας και ορίζεται ως η διαφορά του εισοδήματος των φτωχών ατόμων από το όριο της φτώχειας, δηλαδή μας παρέχει το μέσο έλλειμμα των φτωχών ατόμων.

3. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές

Ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις με εναλλακτικές διαχωριστικές γραμμές, ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που διαβιούν σε νοικοκυριά των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 40%, 50% και 70% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

4. Κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με το κατώφλι φτώχειας (πληθωρισμένο με τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή) του έτους 2005

Με έτος βάσης το 2013 ως κίνδυνος φτώχειας υπολογιζόμενος με το κατώφλι φτώχειας του έτους 2005 (πληθωρισμένο με τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή 2006-2013) ορίζεται το ποσοστό των ατόμων των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα το έτος 2013 είναι χαμηλότερο από το κατώφλι της φτώχειας, υπολογιζόμενο για το έτος 2005, πληθωρισμένο με στοιχεία από τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή.

5. Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

5.1. Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

Δεν περιλαμβάνονται τα κοινωνικά επιδόματα και οι συντάξεις στο διαθέσιμο εισόδημα

Ως κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δεν περιλαμβάνονται τα κοινωνικά επιδόματα και οι συντάξεις στο διαθέσιμο εισόδημα), συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων σε αυτές, ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που διαβιούν σε νοικοκυριά των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι μικρότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

Κοινωνικές μεταβιβάσεις θεωρούνται τα κοινωνικά επιδόματα, δηλαδή η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45-65 ετών κλπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα / βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα / βοηθήματα ασθενείας, τα επιδόματα / βοηθήματα αναπηρίας - ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές και οι συντάξεις (δηλαδή συντάξεις γήρατος από εργασία και συντάξεις / βοηθήματα από τον / τη σύζυγο).

5.2. Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

Περιλαμβάνονται τα κοινωνικά επιδόματα στο διαθέσιμο εισόδημα, ενώ δε συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις

Ως κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (περιλαμβάνονται τα κοινωνικά επιδόματα στο διαθέσιμο εισόδημα, ενώ δε συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις), ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι μικρότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

6. Μέσο ισοδύναμο εισόδημα

Ως μέσο ισοδύναμο εισόδημα ορίζεται ο μέσος όρος των ισοδύναμων διαθέσιμων εισοδημάτων όλων

των μελών των νοικοκυριών της Χώρας.

7. Δείκτες για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020»

Ο στόχος της στρατηγικής της ΕΕ «Ευρώπη 2020» θα αξιολογηθεί με βάση τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο ως προς την κατάσταση φτώχειας ή αποκλεισμού (πληθυσμός – στόχος) σύμφωνα με τους ακόλουθους τρεις δείκτες:

- Ποσοστό ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας.
- Ποσοστό ατόμων με υλικές στερήσεις - Ο δείκτης «ποσοστό ατόμων με υλικές στερήσεις» εκτιμά τα επίπεδα διαβίωσης μετρώντας το ποσοστό του πληθυσμού που στερείται τουλάχιστον 4 από ένα κατάλογο 9 αγαθών και υπηρεσιών.
  - Δυσκολίες ανταπόκρισης στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών όπως ενοίκιο ή δόση δανείου, πάγιοι λογαριασμοί (ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, αερίου κλπ.), δόσεις πιστωτικών καρτών ή δόσεις δανείου για οικοσκευή, διακοπές κ.ά., ή αγορές με δόσεις κύριας κατοικίας
  - Οικονομική αδυναμία για πληρωμή μιας εβδομάδας διακοπών
  - Οικονομική αδυναμία για διατροφή που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας
  - Οικονομική αδυναμία για αντιμετώπιση έκτακτων, αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας περίπου 540 ευρώ
  - Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν τηλέφωνο (περιλαμβάνεται και το κινητό τηλέφωνο)
  - Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν έγχρωμη τηλεόραση
  - Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν πλυντήριο ρούχων
  - Οικονομική αδυναμία να διαθέτουν ΙΧ επιβατηγό αυτοκίνητο και
  - Οικονομική αδυναμία για ικανοποιητική θέρμανση
- Ποσοστό πληθυσμού που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας – Ο δείκτης αναφέρεται στο ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 18-59 που διαβιώνει σε νοικοκυριά που τα μέλη τους εργάστηκαν λιγότερο από 20% της συνήθους απασχόλησης κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Η ένταση εργασίας του νοικοκυριού ορίζεται ως ο λόγος μεταξύ του αριθμού των μηνών που τα όλα τα μέλη εργάζονται κατά το προηγούμενο έτος και του συνολικού αριθμού των μηνών που θα μπορούσαν θεωρητικά να έχουν εργαστεί κατά την ίδια περίοδο. Οικονομικά ενεργά μέλη θεωρούνται τα μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 18-59 ετών. Τα νοικοκυριά που αποτελούνται μόνο από μαθητές ή σπουδαστές κλπ. κάτω των 25 ετών ή και άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω εξαιρούνται από τον υπολογισμό του δείκτη.

Παραπομπές Περισσότερες πληροφορίες (πίνακες, γραφήματα, μεθοδολογία) σχετικά με την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών της Χώρας μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ www.statistics.gr, στο σύνδεσμο «Στατιστικά Θέματα > Εισόδημα – Δαπάνες Νοικοκυριών > Εισόδημα και Συνθήκες διαβίωσης».

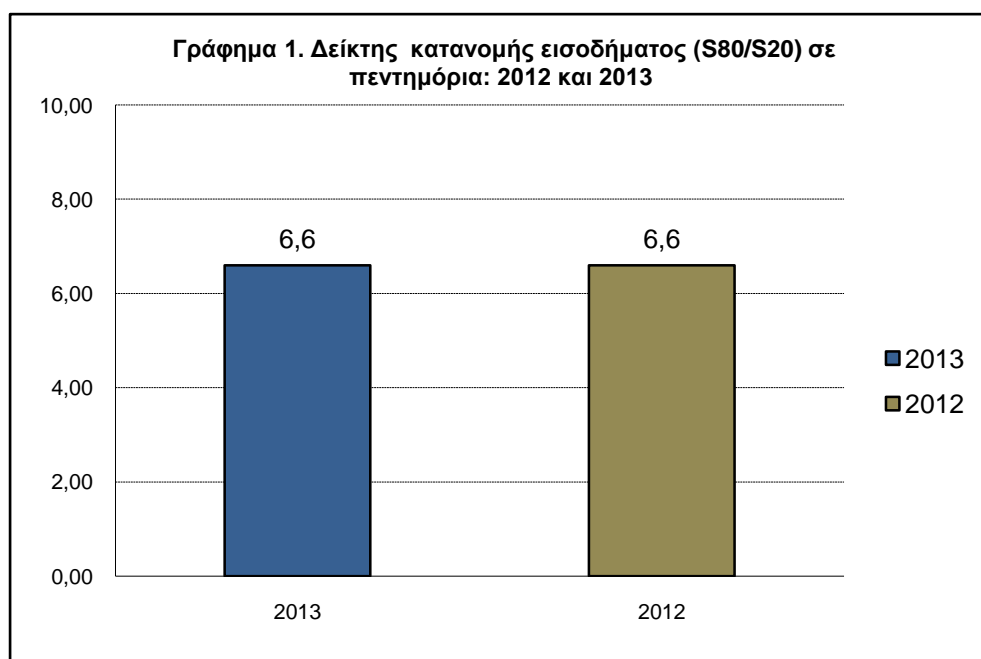
Δ Ε Λ Τ Ι Ο   Τ Υ Π Ο Υ

ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2013 (Περίοδος αναφοράς εισοδήματος 2012)

Οικονομική ανισότητα

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται στοιχεία για την ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος, τα οποία προέρχονται από τα διαθέσιμα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών, έτους 2013 (SILC), **με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2012**. Η ανισότητα εκφράζεται, κυρίως, με το δείκτη κατανομής εισοδήματος σε πεντημόρια (S80/S20) και το δείκτη άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini). Η παραπάνω έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας έτους 2014, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2013, θα ανακοινωθούν στις 14/10/2015.

Πληροφορίες:
Δ/ση Στατιστικών
Πληθυσμού και
Αγοράς Εργασίας
Τμήμα Ειδικών
Ερευνών Νοικοκυριών
Γ. Ντούρος:
τηλ.: 213 135 2174,
fax: 213 135 2906
e-mail:
g.ntouros@statistics.gr

A. Δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεντημόρια εισοδήματος

Ο δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεντημόρια εισοδήματος αναφέρεται στο μερίδιο του ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του «πλουσιότερου» 20% του πληθυσμού προς το ανάλογο εισόδημα του «φτωχότερου» 20% του πληθυσμού και επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές της κατανομής του εισοδήματος, δηλαδή στο πλουσιότερο και στο φτωχότερο τμήμα του πληθυσμού.

- Ο δείκτης S80/S20 το 2013, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το 2012, δεν έχει μεταβληθεί σε σχέση με το 2012 (με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το 2011) και ανέρχεται στο 6,6, δηλαδή το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 6,6 φορές μεγαλύτερο από το μερίδιο του εισοδήματος του φτωχότερου 20% του πληθυσμού (Γράφημα 1, Πίνακας 1).
- Η οικονομική ανισότητα μεταξύ των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω διαμορφώνεται στο 3,9 από 4,5 που ήταν το 2012, ενώ μεταξύ των ατόμων κάτω των 65 ετών διαμορφώνεται στο 7,3, παραμένοντας στα ίδια περίπου επίπεδα σε σχέση με το 2012, που ήταν στο 7,4 (Πίνακας 1).
- Στον πίνακα 2 εμφανίζεται το μερίδιο εισοδήματος ανά τεταρτημόρια. Το πρώτο τεταρτημόριο των νοικοκυριών (25% των νοικοκυριών με το χαμηλότερο εισόδημα) κατέχει το 8,9% του συνολικού εθνικού εισοδήματος, ενώ το 2012 κατείχε το 8,7%. Το τέταρτο τεταρτημόριο των νοικοκυριών με το υψηλότερο εισόδημα κατέχει το 47,1% του συνολικού εθνικού εισοδήματος, ενώ το 2012 κατείχε το 47,0%.

B. Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής GINI)

Για καλύτερη καταγραφή της οικονομικής ανισότητας χρησιμοποιείται συμπληρωματικά ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini), διότι ο δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεντημόρια εισοδήματος επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές της κατανομής του εισοδήματος.

Ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) ορίζεται ως ο λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού εισοδήματος όλου του πληθυσμού. Η τιμή του κυμαίνεται από 0 (πλήρης ισότητα) έως 1 (πλήρης εισοδηματική ανισότητα) και ερμηνεύεται ως η στατιστικά αναμενόμενη διαφορά του αποτελέσματος της σύγκρισης δύο τυχαίων εισοδημάτων, ως ποσοστό του μέσου όρου. Αν όλο το εθνικό εισόδημα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο, ο συντελεστής θα ήταν 1. Αν ο συντελεστής Gini ήταν π.χ. 30%, το εισόδημα 2 τυχαίων ατόμων θα διέφερε κατά 30% του μέσου όρου.

- Ο συντελεστής Gini κυμάνθηκε το 2013 σε 34,4%. Αυτό σημαίνει ότι αν πάρουμε 2 τυχαία άτομα του πληθυσμού, αναμένουμε ότι το εισόδημά τους θα διαφέρει κατά 34,4% του μέσου όρου. Το 2012 ο συντελεστής Gini ήταν 34,3%, συνεπώς το 2013 έχουμε αύξηση κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες (Γράφημα 2, Πίνακας 3).
- Σε σύγκριση με το 1994, έτος κατά το οποίο άρχισε η έρευνα, η συνολική ανισότητα μειώθηκε κατά 3,0 ποσοστιαίες μονάδες (37,4% το 1994).
- Η οικονομική ανισότητα, όπως εκφράζεται με τους δύο παραπάνω δείκτες - δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεντημόρια εισοδήματος και συντελεστής Gini - σε χώρες της Ευρώπης, όπου τα στοιχεία είναι διαθέσιμα, εμφανίζεται στον Πίνακα 4. Τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζει η Βουλγαρία (S80/S20: 6,6 και συντελεστής Gini: 35,4%), ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζει η Νορβηγία (S80/S20: 3,3 και συντελεστής Gini: 22,7%),

-----
 Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ, σχετικά με την [Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών](#).

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1. Δείκτης κατανομής εισοδήματος σε πεντημόρια (S80/S20), κατά ομάδες ηλικιών: 2012, 2013

Ομάδες ηλικιών	2013	2012
Σύνολο	6,6	6,6
65+	3,9	4,5
0- 64	7,5	7,4

Πίνακας 2. Μεριδίο εισοδήματος σε τεταρτημόρια: 2012, 2013

%

Τεταρτημόρια	2013	2012
1 ^ο τεταρτημόριο (χαμηλότερο εισόδημα)	8,9	8,7
2 ^ο τεταρτημόριο	17,8	17,9
3 ^ο τεταρτημόριο	26,3	26,4
4 ^ο τεταρτημόριο (υψηλότερο εισόδημα)	47,1	47,0

Πίνακας 3. Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini): 2013

%

	2013	2012
Σύνολο	34,4	34,3

Πίνακας 4. Δείκτης κατανομής εισοδήματος σε πεντημόρια (S80/S20) και Συντελεστής Gini στην Ευρώπη: 2013

%		
Χώρες	S80/S20	Συντελεστής Gini
Βουλγαρία	6,6	35,4
Ελλάδα	6,6	34,4
Λετονία	6,3	35,2
Ισπανία	6,3	33,7
Λιθουανία	6,1	34,6
Ιταλία	5,7	32,5
Εσθονία	5,5	32,9
Κύπρος	4,9	32,4
Πολωνία	4,9	30,7
Δανία	4,3	27,5
Ουγγαρία	4,2	28,0
Μάλτα	4,1	27,9
Αυστρία	4,1	27,0
Σλοβενία	3,6	24,4
Σλοβακία	3,6	24,2
Φινλανδία	3,6	25,4
Τσεχία	3,4	24,6
Ισλανδία	3,4	24,0
Νορβηγία	3,3	22,7

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (European Union - Statistics on Income and Living Conditions - EU-SILC)	<p>Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντικατέστησε, από το 2003, το ευρωπαϊκό panel νοικοκυριών (European Community Household Panel, ECHP), προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό.</p> <p>Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη, αφού η έρευνα διενεργείται σε όλα τα κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας κοινές μεταβλητές και ορισμούς.</p>
Νομικό πλαίσιο	<p>Η έρευνα διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου με αριθ. 1177/2003 και διενεργήθηκε από την ΕΛΣΤΑΤ με απόφαση του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ.</p>
Περίοδος αναφοράς του εισοδήματος	<p>Η περίοδος αναφοράς του εισοδήματος είναι το προηγούμενο της έρευνας ημερολογιακό έτος.</p>
Κάλυψη	<p>Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.</p> <p>Εξαιρούνται από την έρευνα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι συλλογικές κατοικίες, όπως ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κλπ. Συλλογικές κατοικίες θεωρούνται και τα νοικοκυριά που παρέχουν στέγη με διατροφή σε άνω των πέντε τροφίμους. • Τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.
Μεθοδολογία	<p>Η έρευνα είναι δειγματοληπτική με σχεδιασμό με μερικώς επικαλυπτόμενο δείγμα (rotational integrated design), που επιλέχθηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η τελική δειγματοληπτική μονάδα είναι το νοικοκυριό. Οι μονάδες ανάλυσης είναι τα νοικοκυριά και τα μέλη τους.</p> <p>Η διαχρονική δομή του δείγματος διακρίνεται σε τέσσερα εναλλασσόμενα υπο-δείγματα (panels), καθένα από τα οποία είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και διαρκεί τέσσερα χρόνια. Για κάθε δύο διαδοχικά χρόνια υπάρχει μερική επικάλυψη (75%) των panels. Κάθε χρόνο ένα panel εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο panel επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής άρχισε από το πρώτο έτος (2003). Για να υπάρξει πλήρες δείγμα το πρώτο έτος της έρευνας, τα τέσσερα panels άρχισαν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα του EU-SILC, τα άτομα που επιλέγονται, αρχικά, ερευνώνται για περίοδο τεσσάρων χρόνων ίση με τη διάρκεια του κάθε panel.</p> <p>Η έρευνα EU-SILC βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς.</p> <p>Ο σχεδιασμός της δειγματοληψίας περιλαμβάνει δύο επίπεδα στρωμάτωσης:</p> <ol style="list-style-type: none"> Το πρώτο επίπεδο είναι γεωγραφική στρωμάτωση που βασίζεται στη διαίρεση της Χώρας σε Περιφέρειες, οι οποίες αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο διαμέρισης NUTS II, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα. Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε Περιφέρεια, σε τέσσερις κατηγορίες ασκότητας, σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους.<ul style="list-style-type: none"> • >= 30.000 κατοίκους • 5.000-29.999 κατοίκους • 1.000-4.999 κατοίκους • 0-999 κατοίκους <p>Η στρωμάτωση των δύο μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων έγινε κατά απογραφικές εμποτείες.</p> <p>Το δείγμα των ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ένα τυχαίο δείγμα μονάδων επιφανείας (κατοικημένων γεωγραφικών περιοχών που περικλείονται από φυσικά ή τεχνητά όρια) επιλέγεται με συστηματική δειγματοληψία από</p>

κάθε τελικό στρώμα με πιθανότητα επιλογής της κάθε μονάδας ανάλογη του αριθμού των ιδιωτικών νοικοκυριών που αυτή περιέχει. Στο δεύτερο στάδιο, ένα συστηματικό τυχαίο δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται με δεδομένο δειγματοληπτικό κλάσμα, από το σύγχρονο πληθυσμό των νοικοκυριών (με βάση προμέτρηση που γίνεται στο πεδίο) κάθε επιλεγμένης μονάδας επιφανείας.

Μέγεθος δείγματος	Κατά το 2013, η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 7.349 νοικοκυριών και σε 18.030 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 15.318 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό στα 2,5.
Σταθμίσεις	<p>Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):</p> <p>α) της αντίστροφης πιθανότητας επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του νοικοκυριού,</p> <p>β) του αντίστροφου του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος,</p> <p>γ) ενός διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο ώστε:</p> <p>i) Η εκτίμηση των ατόμων, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό που υπολογίστηκε με προβολή για την περίοδο αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη Φυσική Κίνηση Πληθυσμού (Απογραφή Πληθυσμού 2011 και Γεννήσεις, Θάνατοι, Μετανάστευση).</p> <p>ii) Η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μεγέθους (1, 2, 3, 4 ή 5+ μέλη) και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς, να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς που υπολογίστηκε με προβολή βασισμένη στη διαχρονική τάση της Απογραφής Πληθυσμού των ετών 2001 και 2011.</p>
Ισοδύναμο εισόδημα	<p>Για τον υπολογισμό του συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού λαμβάνεται υπόψη το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή το εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού.</p> <p>Συγκεκριμένα, οι εισοδηματικές συνιστώσες που περιλαμβάνονται στην έρευνα είναι:</p> <p>Το εισόδημα από εργασία Το εισόδημα από περιουσία Οι κοινωνικές παροχές και οι συντάξεις Οι χρηματικές μεταβιβάσεις από άλλα νοικοκυριά Το τεκμαρτό εισόδημα από τη χρήση του αυτοκινήτου της επιχείρησης</p> <p>Ως ισοδύναμο διαθέσιμο ατομικό εισόδημα ορίζεται το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή του με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται σύμφωνα με την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ.</p> <p>Επισημαίνεται ότι στην κατανομή κατά άτομο θεωρείται, με βάση τον παραπάνω ορισμό, ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού κατέχει το ίδιο εισόδημα που αντιστοιχεί στο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού απολαμβάνει το ίδιο επίπεδο διαβίωσης. Συνεπώς, στην κατά άτομο κατανομή, το εισόδημα που αποδίδεται σε κάθε άτομο δεν αντιπροσωπεύει χρηματική απολαβή, αλλά έναν δείκτη επιπέδου διαβίωσης.</p> <p>Το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα ενός νοικοκυριού υπολογίζεται ως το άθροισμα των εισοδημάτων των μελών των νοικοκυριών (εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, από αυτοαπασχόληση, συντάξεις, επιδόματα ανεργίας, εισόδημα από ακίνητη περιουσία, οικογενειακά επιδόματα, τακτικές χρηματικές μεταβιβάσεις κλπ.), δηλαδή του συνόλου των καθαρών αποδοχών από όλες τις πηγές εισοδήματος, μετά την αφαίρεση των τυχόν παροχών προς άλλα νοικοκυριά. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και ο φόρος που, ενδεχομένως, επιστράφηκε και αφορούσε στην εκκαθάριση των εισοδημάτων του προηγούμενου έτους.</p>
Κλίμακα ισοδυναμίας	Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για το δεύτερο ενήλικα και μέλη 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά 13 ετών και κάτω. Παράδειγμα: Το εισόδημα του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας $1+0,5+2\times 0,3= 2,1$, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1,5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2,5 κλπ.
Δείκτες	<p>1. Δείκτης κατανομής του εισοδήματος (S80 / S20) κατά πεντημόρια</p> <p>2. Δείκτης άνισης κατανομής του εισοδήματος (συντελεστής Gini)</p>

Ορισμοί δεικτών

1. Δείκτης κατανομής του εισοδήματος (S80 / S20) κατά πεντημέρια

Η ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος (S80 / S20) εκφράζεται ως λόγος του συνόλου του ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος που λαμβάνεται από το 20% του πληθυσμού με το υψηλότερο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα προς το σύνολο ανάλογου εισοδήματος που λαμβάνει το 20% του πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα. Συγκρίνει, δηλαδή, το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού με το 20% του φτωχότερου.

2. Δείκτης άνισης κατανομής του εισοδήματος (συντελεστής Gini)

Ο συντελεστής Gini ορίζεται ως ο λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού ποσού που λαμβάνουν. Η τιμή του κυμαίνεται από 0 (πλήρης ισότητα) έως 1 (πλήρης εισοδηματική ανισότητα).

Αν όλο το εθνικό εισόδημα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο, ο συντελεστής Gini θα ήταν 1. Αν ο συντελεστής Gini ήταν π.χ. 0,30, το εισόδημα 2 τυχαίων ατόμων αναμένουμε να διαφέρει κατά 30% του μέσου όρου.

Παραπομπές

Περισσότερες πληροφορίες (πίνακες, γραφήματα, μεθοδολογία) σχετικά με την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών της Χώρας μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ www.statistics.gr, στο σύνδεσμο «Στατιστικά Θέματα > Εισόδημα > Δαπάνες Νοικοκυριών».